

Redactiunea

se afla in

Strat'a tragatoriului

(Lövész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu decâtu numai de la correspondintii regulari ai „Federatiunii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trimisi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se retorna.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intregu 10 „ „ „

Pentru Roman'a:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale
pentru siesse-care publicatiune separata. In locul deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cernauti. 11. Fauru. 1874.

Baronulu Eudossiu Hurmuzache capitanulu Bucovinei, ilustrulu patriotu Romanu, a repausatu eri. Tierr'a intregu la plange cu profun-da intristare.

Societatea literaria romana.

Acesta perdere lasa in adeveru unu golu cu atatu mai mare, cu catu rapesce intregi nationalitati unu bunu Romanu si unu barbatu din cei mai distinsi. Ellu era ramura acelei classice familie Hurmuzache, flore a Bucovinei, remasitia falnica a vechieloru familie romanesci din acesta nefericita provincia romana. Eudossiu Hurmuzache a ocupatu functiunile cele mai inalte, atatu in Bucovin'a catu si la Vienn'a, folosindu-se totu-dea un'a de inalt'a sa positiune spre a-si servi compatriotii. Ellu era doctoru in dreptu, a fostu presiedinte allu dietei din Bucovin'a, guvernatoriu allu Bucovinei, Senatoru in Camer'a inalta de la Vienn'a, membru allu societati academice romane, culegetoru neobositu de documente originale relative la Roman'a de prin archivele publice si secretele Europei si, mai presudu de tote, bunu Romanu si stelpu allu nationalitati sale in Bucovin'a.

Ori-ce Romanu va plange dara perderea lui, si lu va pastra cu santientia in amintire, ca unu modelu demnu de imitatu. d, „Rom.“

Semne ominose.

Calletori'a imperatului Franciscu Iosifu, la Petropole, fu commentata de tota press'a europeana ca garant'a pazei, de si nu eterne, precum se esprimu domnitorii in tractatele lor, dar cellu pucinu pre cati-va anni inainte si acest'a pentru ca tota lumea este petrunsa de necesitatea sustinerii pazei, de care unele popore au neapperata trebuintia, parte spre a se reculege dupa marile desastre ce au induratu, precum Franci'a si Ostrunguri'a, parte spre a se poté consolidá, precum Itali'a si Prussi'a, era tote statele cele mice spre a se poté desvoltá inaintandu pre callea progresului si a civilizatiunii. Sè nu ne miramu dara, daca diaristic'a europeana, conscia misiunii sale, considerandu pacea preste totu, ca cellu mai mare bunu allu omenimei si petrunsa de necesitatea sustinerii pazei, intru impregiarile actuali, insoci cu dulei sunete de pace calletori'a imperatului Ostrunguri'e la Petropole. Se pare inse ca existu omeni si chiaru state, cari nu dorescu pacea, d'in contra staruescu a se folosi bine de situatiunea creata prin ultimulu resbellu; si a se folosi pana inca este timpu. pana candu reculegerea Franciei nu s'au complinitu si pana candu aliantele nu s'a schimbatu. — Se intielege de sine, ca intre aceste state primulu locu occupa Prussi'a, numai d'ins'a pote ave interessulu d'a incurca Europ'a in noue resbelle, ba, de vre a pastra spolielle d'in resbellulu trecut, trebuie sè grabesca a-si assecurá possessiunea lor. Sè nu ne miramu

dara, daca intre sunetele de pace alle diaristicele europene veni a se amestecá unu discantu, ce turburá tota armoni'a. Cárraitur'a betranei babe de August'a („Augsb. allg. Zeitung“) alungá tote illusiunile, nemiel sperantiele, precum gerulu supravenitu pre neasceptate secca si nemicesce granele in germinatiune si florile impupite intr'o mandra d'i de Maiu.

Diarulu nemtiescu de August'a Vindeliciloru este organu de confidentia allu Dlu Bismarcu, care adese ori face revellatiunile sale pre acesta calie indirecta. Romanii inca avura ocasiune a cunosce relatiunile de intimitate alle acestui diariu, cu persone innalte. „Augs. allg. Z.“ chiaru d'in incidintele caletoriei imperatului Franciscu Iosifu la Curtea de Petropole, si-au luat tem'a de studie profunde a supr'a cestiunei orientali, spre a demustrá ca Austro-Ungari'a nu are alta misiune decâtu numai ca unu satellitu fara de vointia a-si face cursulu de rotatiune in giurulu comunei politice orientale russo-nemtiesci. ba mai multu, ca Ostrunguri'a in fapta nu este alta, decâtu unu obiectu de impartire bine pregatitu pentru cele done poteri nordice, ceea ce inse nu eschide ca cu ocasiunea acestui proces-u de tabla rasa, câte-va bucature succulinti, sè cadia si follticosiloru pitici cu gur'a mare de la Dunarea inferiore, — precum numesce, — in estrem'a sa turbare de superare si essacerbare, — diariulu „Pesther Lloyd“ pre Roman'a si Serbi'a. — Scurtu ca monarchi'a ostrunguresca trebuie sè se bucare, daca d'in grati'a Prusiei si Rusiei mai existe inca pre unu timpu, deci nu pote alta, decâtu neconditiunatu sè urmedie directiunea semnata intru intielegere communa de la Berlinu si Petropole. Acesta directiune inse, observa „Augsb. allg. Z.“ abia are sè fia sustinerea Turciei, ci este mai vertosu pregatirea drumului ce are sè duca la resolverea cestiunii orientali in interessulu civilizatiunii europene si allu moralei; inse sub acesta civilizatiune europeana numit'a foia intielege „inaintarea Rusiei spre ostu si definitiv'a resolvere a cestiunii germane in tierrele de la Dunarea de susu.“

Organulu d-lui Andrassy, care de unu tempu incoce conduce cu atatu intieptiune si cu asiè bunu successu politic'a esterna a Ostrunguri'e, incatu noi cari tienemu asiè de tare la existenti'a Austriei, nu potemu decâtu sè i gratulamu, — organulu acestui vestitu barbatu, „P. Lloyd“ nice ca ar fi bagatu in seama enunciatunile temerarie si batatorie la ochi alle foiei de August'a, daca elle din intemplanu nu s'ar paré a sta in legatura cu una correspondintia a „Gazetei de Francofurt“ in care se assecura, ca principele Bismarck inca in lun'a lui Septemvre an. tr. si-ar fi datu consentiementulu la largirea confinielor Italiei pre contulu Ostrunguri'e, si daca pre de alta parte nu s'ar asserá, ca „unu impiegatu allu imperiulu germanu in Pest'a“ ar propagá rescol'a slaviloru de sudu cu scopu, d'a fundá sub domni'a lui Hohenzollern din Roman'a unu imperiu allu slaviloru de sudu.

Cu tote aceste inse numitulu organu, de si iea notitia de aceste descoveriri, totu-si nu se affla indemnatu a-si perde cumpetulu din motivu, ca Germani'a si Rusi'a ar fi datu dejá manile si ar fi decretatu a salutá pre biet'a

Ostrunguri'a cu spad'a pre dupa capu. „Pester-Lloyd“ crede, si noi suntemu de parte d'a-lu conturbá in credinti'a sa, ca Bismarck nu pote sè aiba decâtu cugete curate si sentiminte de simpatia facia de Ostrunguri'a, si pentru aceea si ascepta ca aceste faimesfasietorie de grigi sè se desmintu catu mai curendu din partea Germaniei. Inse afara de acest'a inspiratorii lui „P. Lloyd“ nu credu ca cu privire la cestiunea orientale sè se pota aduce vre-odata in armonia interesele russesci cu cele germane, ca-ci pre candu unele sunt de natura curatu „nationale“, pre atunci celle-lalte au una misiune numai „civilisatoria“; si-apoi sè nu se perda din vedere, ca cellu ce ar voi sè incepa una actiune in Orientu, ori-si ce scopu ar ave acea actiune, acellu-a trebuie sè seie, ca tunurile russesci le va afflá totu-de-un'a intorse in contr'a sa. Luan lu apoi lucrulu din alta lature, tota lumea seie, ca Germani'a — totu dupa parerea lui „P. Lloyd“ — pana nu-si va inchia socotelele cu apusulu, are inca mare trebuintia de Ostrunguri'a, ca-ce numai asiè va poté sè-si pastredie fara grige successesele actiuniloru colossali ce le-a desvoltatu in partile apusulu.

Dupa aceste premisse politicosulu „P. Lloyd“ conchide, ca este chiaru ridiculosu a vorbi asta-di de una „cestiune germana“ in tierrele de la Dunarea de susu, si totu-odata a admite possibilitatea unei actiuni armonice din partea panslavismului si a pangermanismului, a acestoru estreme essagerate; si-apoi ceea ce pune verfu la tote, a trece preste Ostrunguri'a de asta-di (lucru mare) ca pre stu una gramada de ruine batuta de totu tempestatile. Inse de si appuca a dechiará aceste enunciatuni de productu monstruosu allu unei fantasie prea infocate, totu-si nu le potú trece cu vederea, ca-ce in totu casulu elle dau una admonitiune destullu de respicata, cumca consolidarea referintieloru interne alle monarchiei n'a incetatu a fi una conditiune de vietia atatu pentru Austri'a catu si pentru Ungari'a.

In punctulu din urma ne unimu si noi cu domni de la „P. Lloyd“, inse consolidarea referintieloru interne alle monarchiei se pote effeptu seau prin egal'a indreptatire a totororu poporeloru ce cadu in cadrulu acestei monarchie, seau prin eliminarea si sterpirea elementelor eterogene, — alta alternativa nu existe. Esperintiele de pana acum ni arreta inse, ca domni cari diregu destinele acestei monarchie, de egal'a indreptatire nu vreau sè seia, era a elimina, sterpi seau acclimatisá nu sunt in stare, — si nice nu e lucru asiè usioru, — pentru aceea intrebamu pre dd. de la „P. Lloyd“ ca unu assemene statu mai are ellu ore ratiune d'a existe?

Ca pendinte la acesta intemplanu, pucinu curtenitorie, se pote considerá si faim'a, respandita in dillele aceste, atatu prin diarile straine, catu si celle romane d'in Bucuresci, despre intentiunea de abdicare a domnitorului Romaniei Carlu I si redicarea pre tron'u a fraterulu sèu Fridericu. Curiosa coincidentia: revellatiunile diariului de August'a si faim'a despre schimbarea in Bucuresci, de n'ar fi luate numai d'in ventu, seau arruncate in publicitate numai cu intentiunea de a mistificá, s'ar completá, s'ar splicá un'a prin alta, inse nu po-

temu da credementu neci revellatiunii loru diariului de August'a, neci faime de la Bucuresci, pentru ca diplomacia nu buccina inainte in lumea larga planurile sale si cu atatu mai pucinu planuri de atatu importanti'a. Catu pentru faim'a de abdicare Monitorulu officialu allu Romaniei au si grabitu a o desminti in terminu urm. „aceste faime absurde nu potú fi decâtu effectulu unor manopere illoiale, d'in partea acelloru-a, caroru-a displace stabilitatea ce o vedu intarindu-se d'in di in di mai multu pre territoriu romanu si cari sunt desperati d'in caus'a prea sinceriloru legature de affectiune ce existu intre natiune si suveranulu sèu.“ Mane, poimane potemu sè ne asceptamu si la desmintirea revellatiuniloru diariului de August'a, cu tote acestea ambele incidente voru servi inca catu-va timpu diarielor ca obiectu de discussiune, commentarie, etc. Lumea dice: de unde nu e focu nu esse fum. Apoi relativu la faim'a de abdicare, motivarea desmintirii nu se va considerá de plausibila, pentru ca stabilitatea nu este de felu ammentiatu candu successorulu este d'in aceea-si familia si se introneadia prin vointi'a natiunei; assemene si allu doile motivu se pare a fi numai una frase retorica, pentru ca legaturele de affectiune in casulu presinte nu se alteredia de felu. Credulitatea omenesca va gasi destulle arguminte pentru probabilitatea faimei, asiè d. e. impregiurarea ca Carlu I. nu are descendintia barbatesca; era de alta parte se seia, ca insoratorea lui displacu Romaniloru, cari sperau ca domnitoriu loru sè va aliá cu una familia domnitoria. Tete aceste si alte planuri, daca sunt, mai cu inlesnire se potú realisá prin frate-sèu inca june. Deci la Bucuresci credulitatea omeniloru, ce invertescu planuri mari, cu tenacitate va imbracisá faim'a si desmintirile Monitoriului voru fi considerate ca unu supterfugiu, mai alesu dupa ce faim'a abdicarii se pare a fi fostu unu secretu ce n'au mai potutu cerculá sub sigillulu officialu, ca-ci diariulu „Romanulu“ publicá epistol'a confidentialu a unui directoru de prefectura (ruditu cu ministru presiedinte allu Romaniei) cãtra siefulu sèu. carui-a intre altele i descopere secretulu abdicarii. Adeveratu este ca Dl primu-ministru desminti prin Monitoriu faim'a, dar publiculu va sta la indoiela: ore ministru au desmintitu pre nepotu-sèu, ori acestu-a pre domnulu unchiu? N'avemu sè spunemu, ca noi nu damu neci unu credimentu acelloru faime, cellu pucinu nu in form'a in care se respaadira, era planurile cele mari semena cu casulu d'in fantana ce vediusa Ciganulu la lumin'a lunei. Nu de la Teutonai pote sè provenia binele pentru Romani. Timeo Danaos et dona ferentes.

B.-Pest'a, 2 Jan. 14 Fauru 1874.

Repriviri assupr'a Ungariei in cesti 6. anni de vietia constitutiunale!

Sunt 6 anni espirati de candu cumnatitii intre sine pre basea dreptului istoricu, nemtii si ungurii, au impartitu imperiulu austriacu, luandu-si fia-care partea sea ca proprietate eschisiva.

Prin actulu de impartire si articulu de impossessionare d'in annulu 1867. devenira nemtii si ungurii stapani preste celle-alalte popore alle imperiului, si in-

ceputa a guvernă cu ajutorul falselor interpretățiuni, desființându foră indu-rare tote garantiile sanctionate in favo-rea acestor popore. Astu-felu maghiarii guvernatorii nostri introduseră in acești 6 ani de trista memoria una con-stituțiune ambigua si intunecosa multia-mindu-se a creă cu predilectiune una summa de legi pretinse fundamentale de statu, cari in reportu cu majoritatea po-poreloru si a natiunalitatiloru se aplica si interpretedia purure in interessulu cel loru de la potere.

Guvernulu maghiaru — in cesti 6 ani se apropia mai multu celloru-a d'in tierrele supuse despotismului de cătu cel-loru-a d'in tierrele libere si constituțio-nale; pentru-ca a fostu condussu si pre-occupatu numai de interessulu unoru-a si neci de cătu de cellu generale sėu allu totururu-a ce facu parte d'in acestu statu numitu constituționalu. Articlii de legi addussi sub acestu guvern si special-minte: Articliu XLIII, XLIV. d'in 1868. si XLII. d'in 1871. demustra pa-na la evidintia că in statulu Ungaricu in acești 6. ani de vietia constituționale au fostu assecurata essercerea drepturi-loru politice numai unui micu numeru d'in majoritatea preponderante a popo-reloru.

Consecința este: că acestu numeru micu pentru a se poté tiené la potere au fostu necessitatu a sacrificá interessele generale celloru particularie; au fostu necessitatu a creá neincetatu multime de officie spre a-si inrolá argatii. Numerulu acestoru-a trece apoi preste 40,000 mii, frumosa armata acest'a, care se sustiene cu mari sacrificie d'in bugetulu statului, a carui lacune deca nu se mai potu astupá trebuie sė alerge pre la toti ban-chiarii Europei spre a-si poté menagiá inrolatii sėi ce trecu de bun i patrio-ti si omeni ai ordinei.

Missiunea ce li este incredintata ace-storu pretinsi „buni patrioti“ stă in aceea: ca sė strige — in adunări publi-ce ori private, in tribunale, ori la banchete, pre strade ori in cafenelle — că apartienu partidei ce guvernedia.

Totu d'in poft'a de domnire si aderintia la bugetulu statului urmara in acești 6. ani si deseie transitiuni, intre cari loculu cellu de antaniu l' occupa transitiunile in doue ronduri a justitiei si administra-tiunei, si totu-si nu suntemu organizati neci in un'a, ci suntemu prevediuti nu-mai cu unu numeru mai considerabile de individi ce amirosa a „Bezirkeri“ d'in timpurile feroci absolutistice.

Dara nice nu putemu fi altu felu organizati, pentru că legile in vigore diferescu elle intre sine. Acestea legi

nefindu uniforme, singuru prin diver-ginti'a loru se abatu de la idea ce pre-suppone consolidarea unui statu. In justiti'a ungariei domnescu articlii no-vellari, Tripartitulu si Decretele regi-loru de la 1517, era in a Transilvaniei codicele civile si penale austriacu si di-versele patente; in Ungari'a delictetele politice se subsume altu felu, era in Transilvani'a veniu invecinate cu cri-mele ordinare; si ce e mai multu codi-cele penale in Transilvani'a nu suffere langa sine legea municipale d'in 1870.

Asiá stămu in justiti'a: era ce pri-vesce administratiunea, se considerămu numai Transilvani'a si vomu vedé, că singura acesta tierra e divisa in doue si mai multe statuletie mice; comita-tele, districtele si scaunele secuiesci sunt in summum organizate dupa legea mu-nicipale din 1870., inse tote aceste in parte fia care dupa statutele sale locale; era fundulu regiu seu „Sachsenland“ le pune coron'a pastrandu inca vechiele reminiscintie alle tempului feudale, fiindu-i municipiele eschisivu organizate dupa „Statuta jurium municipalium Saxonum in Transsilvani'a“ approbate de principele Stefanu Bathori la an. 1583. — Poftimu. . . !

Nemicu dara mai probatu decātu că orginismulu nostru de statu nu pote sė se consolidadie. Justiti'a si admini-stratiunea nu potu fi ceea ce ar' trebui sė fia.

Deci in acestea jace rėulu, de popo-rele sėu cetatiani statului pre dreptu ori nedreptu au trebuitu sė suffere in acești 6 ani de vietia constituționale; commerciu si industri'a sė fia innadu-site, creditulu sguduitu; coscarile si troscurile financiale la ordinea dillei si tierranulu sė nu-si mai pota supportá sarcinele publice, cari intrecu venitulul curatu allu pamentului si allu produc-teloru salle.

In ori ce tierra constituționale im-bunetatirile se facu de cătra corpurile legiuitorie, inse in statulu magiaru si acestu-a, in decursulu acestoru 6 ani, nu si-a pré batutu capulu cu imbuneta-tiri generale, pentru că, singuru ellu, nefindu liber'a espressiune a tierrei si pentru că singuru acestu corpu au fostu compusu dupa doue legi eterogene asiá a nesuitu numai la sustinerea numerului cellui micu la potere.

Astu-felu e prea naturale si prea invederata caus'a pentru — ce nu s'a potutu realisá imbunetatirile funda-mentale si prin elle fericirea communa. Dara cum sar' si poté dobandi? candu in statulu maghiaru majoritatea popo-reloru este eschisa de a-si poté manife-

stá vointi'a sa; apoi in statele poliglote essistendu interessele totururu-a toti in-teressatii au sė decida asupr'a loru.

Acı este dreptulu! Acı ega-litatea politica! A lassá afora d'in essercerea acestui dreptu una parte multu sėu mai pucinu insemnata din un'a na-tiune, este nedreptate, appesare, este a dechiará resbellu propassfrei si desvol-tarei acestei natiuni.

De sine se intiellege că essercendu-se in statulu maghiaru drepturile poli-tice numai de numerulu cellu micu, asiá pentru mantienerea lui la carma, au fostu acestu-a quasi necessitatu a pro-vocá abusurile, immoralitatea si cor-ruptiunea.

De aci provine că alegatoriulu la alegerile pentru corpulu legiuitoriu vin-de mai antaniu votulu sėu, apoi cauta a cumperá altele ca sė le revindia cu beneficiu, era alesii la rondulu loru pen-tru a se regressá, cauta a face parte in corpulu legiuitoriu d'in aceea partida, care e in stare a le platí mai bine votu-rile prin căte o demnitate personale pe-trecuta in bugetu sub rubric'a de ono-rariu, salariu sėu subventiune: Cu unu cuventu nesuescu numai la egalitatea bugetului si la drept'a repartitiune de officia fia chiaru civile ori basericesci totu un'a.

Ecce adeverat'a icona a situatiunei interne in cesti 6. ani de vietia consti-tuționale.

Ecce fructele constituționalismului maghiaru, care pre dı ce merge devinu totu mai putrede si binele moralu allu societatii totu mai tare clatinatu, pentru că de sine se intiellege că binele moralu si fericirea communa numai in acellu statu pote sė essista unde organizatiunea interna maneca din cellea trei puncte ce sustiene sciinti'a politica: Ordinea: fora care nu este libertate; Liberta-tea: fora care ordinea nu e alta de cătu sclavla organizata; si Egalitatea drepturilor: fora care ordinea si libertatea essistu numai in folosulu unui micu numeru.

Astu felu, precātu timpu, va lipsi din constituțiunea maghiara acesta essin-tia a organizatiunei politice, pona atunci purure se va da de golu si minciuna acea affirmatiune că Ungari'a este unu statu addeveratu constituționale si de-vine si mai ridiculosa dicatorea „extra hungariam non est vita!“

Acum e la rondulu sėu sė privimu si majoritatea poporeloru din statulu maghiaru si specialminte pre romani: sė vedemu, nu cum-va dau si ei ore care contingentu de argati pentru mantiene-rea minoritatiei la carm'a statului? Si

deca dau, atunci condussi sunt acesti de binele communu, de interessulu gen-rale si de dorinti'a de a-si vedé conș-tionalii progressandu natiunalminte: sã sunt condussi numai de interessele lo-egoistice si scopuri particulare?

La acesta intrebare mai nainte d' spune parerea nostra, lassămu sė a spundia unele passagie pré caracteristi apparute in dıarulu magiaru „Hon“ N. 286. d'in 1873. sub numirea: „Pr-gramm'a politica a prelatiloru roman“

Acest'a o facem cu atātu mai va tosu, că-ci deca celle ce urmedia le a dıce de la noi, atunci ni s'ar' arruncá suspiciunămu; fiindu inse acestea dia de acei-a, caroru-a omenii nostri le face servitie, asiá elle provinu din isvoru competente si astu felu se va conving ori cine, că de unde si de candu dated desbinarea romaniloru urmata la annu 1865. si specialminte 1867.

Ecce ce dice „Hon“

„Cu introducerea constituțiunei magia singurulu Mitropolitu Siulutiu au pre testatu contr'a uniunei, pretindendu ca ferintiele Transilvaniei, sė se reguledia p basea legiloru addusse in Sabliu, si ca tote ramurile publice administrative de sta sė fia si limb'a romana cu acelle-si dreptu investita ca cea magiara.“ „Mitropolitu din Sabliu Siagun'a s'au abatu de la aceste pareri alle Mitropolitulu d' Blasiu, si renunțandu la autonomi'a Tra-silvaniei si la conclusele addusse in Sabliu i-a successu prin influinti'a sa a creá p tid'a activistiloru, care are programu g vernamentele.“

„Astufelu dupa moțea acestoru Mit-politi partidele loru passivista si activi-incea totu sustau si lucredia.“

„Că Mitropolitulu actuale Dr. Van ce din Blasiu este omu guvernamentale pr-nunțiatu dovedesco impregiurarea, că cu a casiunea alegeriloru trecute nu numai a collucratu pentru partid'a guvernamentale dara pentru castigarea romaniloru au cor-feritu multu la timpulu seu in Cusiu, ministrulu-presiedinte Lonyai, si nu fã successu.“

„Mitropolitulu din Sabliu Procopiu Iva-oviciu dupa cum probedia „T. l. R.“ a adoptatu program'a activistiloru si e pr-nunțiatu guvernamentalu, dara afora d' acest'a inca in Aradu au collucratu pent scopurile guvernului;“

„Dupa acești doi mitropoliti occupa le-culu cellu din antăiu episcopulu din Urbe-mare Ioane Olteanu, care preste totu cunnoscutu ca professedia principiile guver-nului. Cine sė nu-si adduca aminte de fai-mosele cercularie ce a datu cu ocasiune

Atunci Toderica scotiendu din pusuru cartile ce le portá totu-de-un'a cu ellu Domne, disse, fã sė castigu de căte ori voi jocă cu cartile aceste. — Bine, respun- Mantuitoriulu.

St. Petru, care erá langa Toderica, i disse incetu: Nebuni'ai peccatosule! Cer-viet'i'a de veci si ertarea fãra-de-legilor talle! — Nu-mi prea batu capulu de ace-st'a, disse Toderica.

Mai ai inca trei lucruri de cerutu disse Domnulu nostru.

Domne, urma gasd'a, fiindu că esti asi de bunisioru, fã, me rogu, ca cine se v sui in perulu acestu-a, care umbresce usi mea sė nu se pota cobori de nu voi vré eu.

Fia asié, a disse Domnulu.

Audiendu-lu st. apostolu Petru nu-l mai potú rãbdá, deci ghiontindu-lu cătu e potú cu cotulu: Peccatosu, nãtingu si inde retnicu, i-a disse, au nu te temi de iadul ce este gatitu pentru nelegiurirele talle? Con-dıcu-ti la stapanulu, unu locu in santulu seu Raiu; mai ai inca unu lucru.

Te poftescu, dã-mi pace si-ti cauta d' treab'a domnisi-talle, i respunse Toderica fugindu de langa Apostolu; si Domnulu nostru intrebându-lu care este a trei-a i lui cerere?

Asiu vré, disse, ca cine se va pune p scaunusulu acestu-a de langa gur'a cuptorie

FOISIOR'A.

Toderica.

(Poveste).*

Eu a num de candu povestile sum de candu se potcovia pu-recellu cu noue-dieci si noue oca ferru la unu pecioru si totu i pareu ca-i usioru s. c. l.

Prologulu povestiloru.

Precandu traia Statu-palma, Barba-cotu, si in Academi'a din podulu Ilıoiei da lec-tiuni vestitii dascalı Pacala si Pepele, erá in lassı unu tineru boerinasıu cu numele Toderica, frumosu si bunu la anima, dar desfrenatu cătu se pote, pentru că i erau drage cartile, vinulu si femeile. Nu se spoveduisse de candu erá, si se ducea la bese-rica numai ca sė veda pre celle frumosielle. Eta dar s'a intemplatu că Toderica, dupa ce saraci in carti pre duoi-spre-diece coco-nasi, cari de desperatiune se facura voinici de codru si morira cu cınste in iarmarocu, prapadı si ellu, cătu ai bate in palme, totu ce castigasse si moscenirea de la tata-seu pre de-asupr'a, afara de una mica razezia ințienutulu Hertii, unde se duse sė-si ascunda pecatele si ticalos'ta. Trei ani erau acum de candu traia in singuretate, dıu'a amblandu

*) Din scrierile lui Constantin Ne-gruzzi. Volum. I. „Pecatele Tineretiloru.“

la venatu si ser'a jocandu stos cu vatafulu lui si facandu pasiansu, candu intr'un'a din dille de abiá intrasse acasa cu torb'a plina, că-oi avusse norocu in dıu'a aceea, eta că Domnulu nostru impreuna cu santii Apostoli au venit, si batendu la usia l'au in-trebatu de e bucurosu d' ospeti. Toderica care, precum am spusu, erá bunu la anima, se bucurá că-i venira musafiri tocmai candu avea cu ce sė-i ospetedie; si asié indata i pofti in casa si porunel de mesa, rogandu-se de ertare, daca nu-i va poté ospetá cum se cuvine unoru persone ca domnialoru, fiindu-i fãra veste visit'a acest'a.

Domnulu nostru rıdiendu de mintiu'n'a lui Toderica: Ne vomu multiumi cu ceea ce ai, i-au disse, numai bucatele sė fia ga-t'a mai de vreme, pentru că domnisi-salle i este a mancá, au adausu, arretandu pre st. Petru. Toderica indata puse sė gatesca de mancatulu, si vrendu sė cınstesca pre ospetii sei cu ce-va mai multu de cătu cu venatu, vediendu-i mai vertosu că-su cam multi, disse vatafulu sė taie unu iedu ce-i mai remasesse, si sė-lu face friptura.

Gatindu-se bucatele compani'a s'a pusu la mesa. Toderica se mahniá că n'are vinu mai bunu ca sė cınstesca pre ospetii sei: Domniloru, disse, mi-pare rou că nu mi-au venit inca butile cu vinu de la vliele din josu. Domnulu nostru se zimbi pre sub mu-stetie de mintiu'n'a ce carpisse Toderica, si

gustandu vinulu: nu-mi spuni că vrei sė ne amagesci? i-a disse; vinulu domnisi-talle este forte bunu. Intreba si pre domni'a-lui care cunnosce, adause, arretandu pre st. Pe-tru. Apostolulu sugendu unu pocálu strigá că inca de la nunt'a din Can'a nu beusse asié vinu minunatu, si pofti pre gasda sė-lu cerce. Toderica, care tote aceste le luá de cemplimente, si-implı paharulu, dar remase cu gur'a cascata candu se incredintá, că cu adeverat'u asemene vinu bunu nu beusse de candu erá. Cunnoscundu deci din minu-nea acest'a si din vorb'a Apostolului in-facișarea Mantuitoriului, se scolá indata de la mesa ca unu nevrednicu de a mancá in as-semene compania santa, dar Domnulu i po-runci sė siedo la mesa si trebui sė asculte.

Dupa ce au mantuitu de mancatu frip-tur'a, Domnulu nostru s'a dussu cu apostolii in odacea ce li se gatissera Toderica remanendu singuru, a jocatu stos dupa obicei cu vatafulu, bendu ce mai remasesse din vinulu cellu blagoslovitu, a facutu pasiansu si-apoi s'au culcatu.

A dou'a dı santii calleori adunandu-se in tinda impreuna cu gasd'a, Domnulu nostru a disse lui Toderica: Suntemu prea-multiumiti de primirea ce ni-ai facutu si vremu sė-ti respłatimu. Dreptu aceea cere-ni trei lucruri, ori cari vrei, si ti-le vomu da că-ci tota poterea avemu in ceriu, pre pa-mentu si in iadu.

alagerilor provocandu poporul a se alaturá la partid'a guvernului."

"Episcopulu gr. cath. Mihaiu Pavelu din Gherla e cunoscutu si trece in tota tierra de omu allu guvernului. Acestu-a ince vicariu alesu fiindu deputatu dietale au ocupatu locu in drept'a camerei, si nu-mai singuru acestei impregiurari pote se-i multumesc ca asta-di este episcopu in Gherla."

"Episcopulu Caransebesiului Popasu ince nu stá indereptulu cellorlalti ci si ellu e pronunciatu omu allu guvernului."

"Astu-felu doi mitropolitii si 4 episcopi romani appartieniu asta-di decisivu partidei guvernului;"

"Dara e forte naturalu ca si cei lalti preuti grupati in giurulu loru adera la partid'a guvernului fiindu influentiati de episcopii loru sub cari substau."

"Din acestea considerante au amulsu mireniid in manile episcopiloru rolulu de conducatori. Presa romana preste totu reproba tienst'a episcopiloru, si acestea reprobári au sguduitu credinti'a poporului romanu ce aveá in episcopii sei."

"Prelatii dara professedia atari principie cari poporul romanu nu si-le a potutu face de alle salle."

"E faptu constatatu ca intre astu-felu de impregiurari prelatii romani nu mai joca asta-di pre terrenulu politicu role conducatorie si neci mai influentiedia asupra convingeriloru politice a poporului romanu."

(Va urmá).

Affacerea Lamarmora-Bismarck.

Cunoscú lectorii nostri, declaratiunile Generalului italianu Lamarmora care nu prea erau tote in favorulu Prusiei si mai personalu in favorulu principelui de Bismarck.

Apoi interpellarea deputatului Mallin Ckrodt adrestata d-lui de Bismarck. Responzulu ce a datu principele de Bismarck ca: „acesta accusatiune nu este de cátu ecoulu unei infame clomnie, urdita in strainetate cu scopu de a innegri reputatiunea sa."

Dupe acest'a generalulu italianu Lamarmora indignatu de chipulu cum si-a manifestatu indignatiunea principele de Bismarck publicá a scriessore a comitetului Usedom, datata din 1. Juniu 1866 care cuprinde lucruri forte categorice contr'a caroru-a negarea nu se scie pana unde pote ajutat, fia acellu-a ce o face, si insu-si principele de Bismarck.

Ecce acum ce citim in „la Republique Francaise“ de la 2. Februaru :

Diarulu „l'Opinione“ din 29 contine urmatori'a scriessore :

lui, se nu se pota scolá pana nu voiu vre eu.

Aminu! disse Mantuitorulu, si lassandu-i diu'a buna se duse cu apostolii.

N'apucasse bine cellu de pre urma apostulu se passiesca pragulu si Toderica vrendu se cerce poterea cartiloru, chiamá pre vatafulu si se puse la jocatu stos. I batú tote cartile de-a rendulu. Deci ne mai remanendu-i indoiela, se sui intr'o carrutia de posta si ajungundu la Iasi trasse la cellu mai bunu birtu unde namí celle mai frumose odái. Indata ce veste sosirei lui s'a imprasciatu toti tovarerii birbanteriloru lui au alergatu se-lu vedea.

Grandeam ca te-ai prapaditu, i-a disse Andronache Zimbolici: audissem ca te-ai facutu sehastru.

Asie este, respunde Toderica. Ce dracu ai facutu de trei anni de candu nu te vedi?

Am petrecutu cu postulu si cu rogatiunea, fratiloru! si ecce molitfelo melle, adausse, scotiendu din pusunariu cartile.

Toti au bufnit de risu de respunsulu acestu-a, si toti au remasu cu ideea ca Toderica si-a indreptatu starea in tierra straine unde, cum se vede, gasisse niscái-va jocatorii mai prosti de cátu acei cari veniseru se-lu veda si cari se uscau de doru se-lu pungeasca ca mai inainte. Unii acum se si assiediau la o mesa de jocu, dar Tode-

Florentia, 25 Ianuariu 1874.

Domnule directoru allu diurnalului „l'Opinione.“

Fiindu informatu de gravele accusatiuni cari au fostu dirigitate in contr'a mea in Camer'a deputatiloru din Berlin de la 16 Ianuariu si de celle lalte accusatiuni respandite in urma intr'unu mare numeru de diurnale germane, te rogu se bine-voesci a publicá in respectabilulu D-talle diurnalu acesta declaratiune din parte-mi.

„Principele de Bismarck, apperandu-se de repositulu, ca s'ar fi ganditu unu momentu la cedarea unei bucáti ore-care de territoriu germanu, ce i se adrestá in siediint'a de la 16. Ianuariu, afirma ca acesta accusatiune nu erá decátu ecoulu unei infame calomnie urdita in strainetate in singurulu scopu de a-i innegri reputatiunea sa. Daca lucrulu s'ar fi opritu aci, respunsulu meu ar fi fostu forte lesne; fiindu ca nu afirmaseomu nimicu, prin urmare si accusatiunea de calomnia nu potea se fia dirigeata contra mea.“

„In ceea ce privesce pe generalulu Govone, autorulu documentulu care servisse de testu atacuriloru dlui de Mallin-Ckrodt, toti acei-a cari au cunoscutu pe acestu generalu, prea de timpuriu rapitu Italiei si totu atátu de renumitu pentru valoarea sa, cátu si pentru capacitatea si integritatea sa, sciu ca daca a potutu se se insiele atribuindu espressioniloru ministrului prussianu unu sensu care n'aveau, ellu erá inse de siguru incapabilu de a schimbá cu vointi'a sa adeverulu, si de a inventá si respandi calomnie in comptulu ori carui-a. „Monitorulu Prussianu“ inse duce acum cestiunea pe unu terrenu cu totulu altulu. Este vorba de not'a comitetului Usedom, cu dat'a de 12 Ianuariu 1866. Daca accusatiunile ce mi se aducu aru fi adeverate, acestu documentu ca si celle-lalte ce contine cartea mea: „Pucinu mai multa lumina asupra evenimenteloru politice si militare alle annului 1866,“ ar fi si ellu falsificatu de susu pana josu. Si prob'a falsificarii s'ar vedé din aceea ca am schimbatu acea nota astu-felu incátu i-am schimbatu sensulu cu totulu. Decisu dar de a respunde provocatiuniloru ne-audite alle marelui cancelariu si alle pressei officiose germane, cu sangele rece celu gasescu in sigurant'a consciintiei melle, me voiu margini a reproduce aci integralmente epistol'a particulara ce-mi scrisse ministrulu Usedomu sub-liniindu partea ce lassasemu afara din cartea mea, ca respectu pentru person'a ce erá intr'ins'a numita:“

Ecce intrég'a scriessore :

Florentia, 12 Ianuariu 1866.

Print'o telegrama sosita noptea acest'a,

rica i potti antái se guste ce-va si asié trecura in sala unde din porunca lui se gatisse unu ospetiu minunatu.

Mes'a acest'a au fostu mai vesela de cátu cin'a Apostoliloru, macaru ca vinu strainu aveanumai Tocai si de Rinu care se jurá Regensburg pre sufletulu repausatei salle socie*) ca vinea chiaru din vinele principelui Meternich; éra de locu éra nisce Odobescu vechiu de dílle si nisce Cotnaru uitatu de vre-o duzina de anni intr'unu polobocu din privnitia.

Pana a nu soái ospetii sei Toderica se ingrigisse de a mai avé unu jocu de carti assemene cu celle blagoslovite, pentru ca se pota luá in loculu celloru-lalta candu va cere trebuinti'a si dandu doue trei carti dupa ce va bate optu noue, se departedie totu prepusul de la pontatorii sei. Pusesse unele in drept'a si altele in stang'a.

Dupa ce au mancatu, toti s'au pusu impregiurulu unei mese, si Toderica scoase antaiu cartile celle proste; dar vedendu ca hojma perde, porunci se aduca vutca, si in vreme ce cei-lalti bea in sanetatea Elenceloru si a Catinceloru, Toderica ascunse cartile

celle proste si puse in loculu loru pre celle blagoslovite. Ne mai cautandu la joculu seu fiindu securu ca va se castige, incepú a luá seam'a pontatiloru sei, si i vedíu ca amblau cu furatu si cu siulerie. Potea deci se li scurga in cugetu curatu tote paralele, pentru ca ei lu-saracisera pre dinsulu, si acum vedea ca i-au fostu luat bannii prin insielatiune si talharia, éra nu dora ca sciau jocá mai bine séu avussera norocu! Sciindu-se pre sine cinstitu si fiindu incredintiatu ca are se castige si se si resbune, semt nu pucina bucuria; aducandu-si inse aminte de vremea trecuta si de cei duoi-spre-diece coconasi pre cari i-saracisese, si gandindu ca pote numai acei-a au jocatu cinstitu, s'a cátu ca ellu a fostu pricin'a peririi loru; una cetia i-a accoperitu radiele de voia buna ce i se vedeau in facia si a oftatu baltendu tote cartile pontatiloru sei.

In scurtu, in ser'a d'antáia Toderica a potrivitu se castige numai atát'a cátu se platesca mes'a si chir'i adáiloru pre una luna. Tovareii sei cu buzele imfláte, au fagaduitu se vina a dou'a dí.

A dou'a dí si in díllele urmatorie Toderica a castigatu una avere strasnica. Indata s'a mutatu de la tractiru intr'unu palatu mare, unde din vreme in vreme da baluri stralucite. Celle mai de soiu cocone se sfadiu pentru o singura ochire a lui, la mesa avea totu-de-un'a celle mai bune vi-

*) Nu se va pare unu paradossu, daca va judecá cine-va ca Regensburg de atunci a potutu fi totu acestu de asta-di dupa vestitululu sistemulu allu metempsicosei lui Pitagor'a.

comitele de Bismarck mi face cunoscutu ca se accepta la inceperea ostilitatiloru in pucina dílle.

In privinti'a affacerei ungare, „comitele Czaky, pe care mi-lu ai adrestatu alta-data si pe care eu la rendulu meu lu am recomandatulu principelui de Bismarck, s'a dussu in díllele trecute la Berlinu unde a gasitu o buna primire.“

Comitele de Bismarck mi-ordona ca chiaru in acestu momentu se comunicou Escellentiei Vóstre ca guvernulu este gat'a a da o diumetate din fondurile necesarie pentru affacerea ungara si slava, daca guvernulu italianu voiesce se se insarcineze de cea lalta diumetate.

Va fi necesitate :

1. De unu millionu de franci pentru inceputu si pentru preparative;

2. De doue milioane pentru momentulu inceperii campaniei effective din partea poporatiuniloru in cestiune.

Ar cadé dar, asupra fia-carui guvernulu respectivu, unu millionu si diumetate.

Comitele de Bismarck, in casu candu propositiunea ar fi acceptata de guvernulu Italianu, spre a veni in ajutorulu unei intreprenderi de unu interessu communu ambeloru tierre, nu scie cum se face se parvina la destinatiunea loru aceste summe cu celeritatea necesaria.

Principele ar fi forte recunoscutoru Escellentiei Vóstre daca ea ar face se se platesca avansulu diumetatii cuvenite Prusiei prin Tesaurulu Italianu, si sum autorisatu in acestu casu, a da promisiune officiale de reambursare prin guvernulu meu. Si fiindu ca sunt, in cadrilater atátea regimente croate, credu ca ar fi de cea mai mare importantia daca am poté se reusim se isbucnesca o miscare de cea-lalta parte a Adriaticei.

Usedom.

Asia dar, daca asiú fi fostu eu promotorulu insurrectiunei ungare, comitele de Bismarck nu s'ar fi plansu de mine Comitetulu Barral, ceea ce resulta din pasagiulu urmatorii telegrama din 13 Juniu :

„Pre de alta parte, nu-ti ascundu, asiú fi doritu se vedu pre generalu Lamarmora acceptandu combinatiunea care, cu ajutorulu catoru-va milioane date de ambele parti, ne ar „fi procuratu o puternica insurrectiune in Ungaria.“

La ceea ce respundea in aceea-si dí;

„Cátu despre Unguri, se pare ca cei de la Berlin nu sciu ca in Ungaria nu sunt mai nici de cum trupe, si ca, prin urmare ea ar potea pré bine se se re-cole daca ar fi dispusa.“

Si daca asiú fi favorisatu insurrectiunea in Ungaria m'ar fi scutitu de singuru de Not'a lui Usedom din 17 Juniu, care avea de scopu se-mi impuna unu planu de campaniea dictatu de ungurii emigrati si fondatu

natie, si cas'a lui erá capistea desfatariloru. Dupa ce a petrecutu unu annu de dílle, jocandu cu chipzuela si servindu-se candu cu cartile celle blagoslovite, candu cu celle-lalte, a otaritu se-si resbune cum se cade, pungindu pre cei mai mari boeri. Pentru acestu sferistu, prefacundu in giuvaeruri cea mai mare parte din bannii sei, i-a pofitu a dou'a dí dupa santulu George la unu balu mare, care avea se se finesca cu unu bancu de cellu mai zarife.

Acei ce n'aveau bani, au luat cu dobanda de la jidani; cei-lalti au adussu castigurile mesieloru ce le primisera de cu sera, si totu ce mai aveau; Toderica i-a rasu pre toti si preste nopte s'a facutu nevedintu cu aurulu si cu giuvaerurile.

De atunci a otaritu se nu joce cu cartile celle blagoslovite, decátu cu jocatorii cari jocau necinstitu, semtindu-se in destullu de tare ca se dee peptu cu cei-lalti. A amblatu prin tote orasielle pamentului, castigandu pre totindeni si cheltuinu pre orice gasia pre placulu seu. Cu tote aceste, aducerea-aminte a celloru duoi-spre-diece coconasi lu-superá neincetatu si i invenina tote placerile.

Intr'un'a din dílle otari se-i scape din munea, ori se se perda si ellu cu ei.

(Finea va urmá.)

pe insurrectiune, pe care eu am combatu-o in totu de-un'a, dupa cum este cunoscutu de toti.

Si fiindu-ca acum in urma, daca trebuie se credu comunicatulu Monitorului prussianu. Germani'a ar fi intrebatu pe guvernulu nostru daca documentele ce am publicatu se gasescu in casulu acestu-a se se proceda la confruntarea testului originalu cu presupus'a mea contrafacere, trebuie se declaru :

1. Ca documentele in cestiune nefiindu hárthie de Statu, ci scriessori, avendu unu caracteru privatu si confidentialu, nu potu se se affe in ministerulu affacuriloru straine :

2. Ca dorindu, totu-de-odata, se facu possibile confruntarea la care „Monitorulu prussianu“ pare ca face apellu, la notarulu D. Pierre Frattocchi, la biuroulu seu din Rom'a strad'a Muratte 20, unde voru fi visibile pentru acei ce le voru cere, originalele celloru doue documente in cestiune, adica :

1. Scriesóra particulara a comitetului de Usedom, cu dat'a din 12 Juniu 1866.

2. Raportulu particularu allu generalului Govone din 3 Juniu 1866.

Facu acésta depunere spre a respunde unei accusatiuni publice totu atátu de grava cátu si ne-acceptata, pentru ca am necesitate a me justificá naintea tierrei melle, unde toti, amici ca si adversari politici au avutu incredere in loialitatea mea, totu astu-felu precum voru avé speru toti strainii cari cunoscú viet'a mea politica.

Primiti Domnule directoru, esprealunea profundei melle stime si a consideratiunei melle. „Tromp. Carp.“

Alphonse Lamarmora.

Camer'a deputatiloru Ungarici.

Siediint'a de la 14 Februaru 1874. —

Presedintele deschide siedinti'a la 10 ore din dí si dupa aceea anuncia urmatorielle petitiuni alle comitatele Bihari'a, Zal'a, Borsiodu si a urbei Zelau in caus'a arrondarii municipieloru; petitiunea comit. Turd'a pentru schimbarea procedurii la incassarea dáriloru; apoi a comit. Borsiodu pentru largirea autonomiei municipieloru; a comit. Vesprimu pentru infiintarea unei bance nationale independinte; mai departe petitiunea cont. Haller jun. care roga camer'a, se faca attentu pre minist'ulu de justitia, ca se se ingrigesca mai bine de securitatea averii; in fine petitiunea tribunalului reg. din Tergulu-Muresiului pentru estradarea deputatului Ant. Becze.

Petitiuni prezentate prin deputati: Br. P. Sennýey (relativu la intrebuintiarea fondului scol. allu israelitiloru); Alb. Sachsenheim si Ant. Boer (contr'a arrondarii proiectate a municipieloru); Ant. Zichi (pentru infiintarea unui seminaru de rabbini, etc.

— Tote aceste petiții se transmitu la commiss. de petiții afara de a trib. reg. din Tergulu-Muresiulu care se trece la commiss. de imunitate.

Iuliu Oláh presenta unu proiectu de lege despre regularea instructiunii in scolele medie.

Sigismundu Borlea presenta unu proiectu de resolutiune subsemnatu de mai multi deputati nationali. (A se vedé mai la valle. Red.)

Anton Zichy adressedia ministrului de instructiune urmatoriile intrebari:

1. Ce atitudine iea guvernulu facia de celle doue feluri de comunitati israelite ce essistu in tierr'a nostra, si a-sume a ortodossiloru si neologiloru?

2. Prin cine si cu ce successu se administradia acellu fondu communu care s'a arrancatu ca contributiune de resbellu asupr'a intregi jidovimi din Ungari'a din caus'a perteciparii salle la revolutiunea din 1848, si pre care M. Sa a binevoitu a-lu redá éra-si jidoviloru? Si este adevératu cá acestu fondu, de si se folosese pentru scopuri scol., totu-si se folosese in favorea unoru-a si in detrimentulu altoru-a, fara a se avé in vedere proportiunea numerica a credintiosiloru ambelor confesiuni?

3. Adevératu este cá acum fondulu numitu este destinatu pentru infintiarea unui „Seminariu de Rabini,” fára consentimentulu confesiunii ortodosse?

Iuliu Gullner critica mai antái si condamna ordinatiunea ministrului de justitia referitoria la impartirea dupa rang a personalei judecatorescu, si-apoi întreba, cá ce a indemnatu pre ministru la emiterea acellei ordinatiuni? si cugeta d-sa a si-o revocá?

Iosifu Madarász adressedia intregulu ministeriu urmatori'a interpellatiune: Este ministeriulu aplecatu a se informá prin officiele cártiloru funduarie cá 1. cátu de mare este in Ungari'a summ'a intabulata pre imobile? — 2. pre langa ce interese se dau imprumuturile pre 10 anni? — 3. crede ministeriulu cá ar fi sositu tempulu, ca statulu s'e se ingrigesca de regularea creditulu? si daca da, apoi are de cugetu a face cátu mai currendu propuneri in asta privintia?

Zsedényi inca adressedia ministriloru de finacie si commerciu urmatori'a interpellatiune:

Considerandu cá camer'a deputatiloru prin conclusulu seu de la 24 Martiu 1873 a votatu ministrului de finacie 122.000 fl. ca spese pentru espusetiune, si totu-odata ca accoparire a acestoru spese a preliminaru 40 de mii florinti ce aveau s'e incurga din venderea obiectelor de lemn; assemene si ministrului de commerciu spre acellu-a-si scopu i-a votatu ca erogatiuni 335 mii, si afara de aceea i-a aprobatu spele de 35 mii florinti, facute in an. 1872, éra ca accoperire a preliminaru 10 mii, ce aveau s'e incurga din vinderea catalogelor si a altoru obiecte;

Considerandu cá 25 de mii s'au votatu pentru tramitterea la espusetiune a mai multoru inventatori, barbati de specialitate, industriasi si lucratori, inse sub conditiunea, ca respectivii s'e faca cáte unu reportu despre acea parte a espusetiunii ce cade in specialitatea lor;

Considerandu in fine, cá pentru cumperarea de obiecte pentru museulu industriariu ce este d'a se infintiá, s'au votatu 50 de mii cu conditiunea, ca prin arrangiarea lui s'e nu se mai ingreunede vistieri'a statulu, — oratorele întreba pre respectivii ministri cá:

1. Perceptiunile preliminate ca accopere partiale a speselor facute intrat'au intr'adeveru in vistieri'a statulu, seau ba?

2. Celle 25 mii florinti destinati pentru tramittere la espusetiune a mai multoru inventatori, barbati de specialitate, industriasi si lucratori, spesatu-s'au intr'adeveru si facutu-s'au reporturile ce s'au cerutu de la respectivii barbati de specialitate?

3. Cumperatu-s'au intr'adeveru de 50 mii florinti, obiecte pentru museulu industriariu si assiediatu-s'au acelle in localitatea destinata spre acestu scopu din partea orasiului Pest'a?

4. Au ministrii de cugetu a da camerei unu reportu detaiatu atátu cu privire la aceste intrebari, cátu si in privintia numerulu espunetiloru magiari?

Ladislau Tisza întreba pre ministrulu de interne, cá ce este caus'a de acea summa de bani ce se adunasse odinora pentru inarmarea hussariloru secui, cu tote cá cavaleri'a nemagiara din confine a primitu partea sa, carea s'a si impartitu intre familie, hussariloru din Egerhogy-Gyóres si Treiscaune inca nice pana asta-di nuli-s'adu partea lor, cu tote cá spre acestu scopu facuse dispusetiuni inca guvernulu absolutistescu si banii stau si asta-di gata in casele municipali si alle perceptorateloru? — Are ministrulu de cugetu a delibérá odata acesta afacere si a da familieloru indreptatite averea loru necontestabila?

Blasiu Orbán adressedia apoi ministrului presiedinte ca substitutu allu ministrului de finacie urmatori'a interpellatiune: Are d. primu-ministru cunnoscintia, cá orasiulu G. Szt. Imre (in Transilvani'a) este arbitrarmente despoiatu de dreptulu seu de lemneritu si pasciunitu de care s'a folositu liberu si nerestrinsu unu seclu intregu? Scie d. ministru cá 280 de familie, afara de casa de locuinta nu mai au asta-di nice una palma de pamentu asié incátu sunt espuse necessitatii d'a emigrá in lumea larga? Are d. ministru de cugetu, pre langa sustinerea statulu quo de mai înainte, a face passi pentru regularea definitiva a acesteia afaceri si a da locuitoriloru acestui orasiu partea lor de lemneritu si de pasciune?

Tote aceste interpellatiuni se transmitu ministriloru concerninti.

Ministrulu de justitia Paule r presenta apoi urmatoriile proiecte de legi: 1. Despre respunsabilitatea si obligamentulu de desdaunare pentru casurile de morte si veteamările corporali causate pre călile ferate. 2. Despre procedur'a la falsificatiuni de cambie. 3. Despre procedur'a ce este de urmatu facia de cei ce falimentedia in modu falsu si criminalu.

Reportorulu commissiunii centrali inca presenta reporturile acestei commiss. despre mai multe proiecte de legi.

Urmedia la desbateru consemnatiunea 35. a petitiuniloru, cari inse, fára multa vorba, se tramittu ministriloru concerninti spre studiare si definitiva resolvore.

Proiectu de resolutiune

pentru completarea problemei commissiunii de 21, facutu de deputatii nationali si prezentatu prin collegulu loru d. Sigismundu Borlea in sied. de Sambeta 2/14 Fauru a. c.

Dupa-ce on. Camer'a representativa, cu decisiunea din 22 Decemvre 1873, sub nr 2768 emisse din sinulu seu o commissiune de 21 membri cu insarcinarea, ca aceea in cointellegere cu Ministeriulu — s'e examinedie: ce felu de mesure si reforme radicali ar fi de lipsa spre acellu scopu, ca s'e se pota medioloci regularea financioloru si a echilibrulu in bugetulu de stat; fiindu aceea-si commissiune cu o calle avisata, ca dupa feriele de cratiunu indata s'e se intrunesc si s'e-si faca reportulu catra Camera — in astfelu de timpu in cátu ministeriulu mesurele propuse prin acellu-a inca sub acesta sesiune se le pota luá in considerare si se pota dechiaru naintea Camerei cá: ce felu de proiecte de legi séu mesure administrationali crede a poté face pre temeulu propuneriloru commissiunei?

Dar fiindu cá regularea toturoru ramuriloru de administratiune publica, prin urmare si a causei de justitia si de cultura, are decisiiva influintia asupra trebuintiloru de stat si in legatura cu acest'a — asupr'a trebuintiloru de introducere a echilibrulu in bugetulu statulu — din punctulu de vedere atátu allu punerei in lucrare, cátu mai vertosu allu financioloru; — si

considerandu cá, limba este unu elementu essentialu, unu medilocitoriu, ba chiaru inaintatoriu allu administratiunei publice, si asiá — tienendu in vedere acea assioma a constitutionalismulu si a adeveratei democratie, dupa care potestatea de stat este pentru poporu, si functionarii publici sunt pentru locuitorii tierrei, — urma de sine,

cumca o administratiune buna cere, ma chiaru pretinde cu imperiositate, cá — mai vertosu in attingerile officiali nemidlocite cu poporulu, organele de statu s'e-si indeplinesca agendele officiuului in limba poporatiunei concerninti;

considerandu cá, din partea comunitatiloru, corporatiuniloru si cetatieniloru de nationalitate si limba nemagiara, de atátea ori dejá s'au redicatu plansori momentose si intemeiate pentru marile defecte precum si pentru neesecutarea si chiaru neesecutabilitatea articuluului 44 din 1868, despre egal'a indreptatire nationale, incátu in Ungari'a si Transilvani'a nemultiamirea poporeloru nemagiare s'a manifestatu intr'o forma generala si spre tota intemplantia demna de attentiuone;

considerandu cá satisfacerea si multiamirea nationalitatiloru nemagiare in attins'a directiune — este o conditiune si unu postulatulu fundamentale pentru essistintia patriei commune si assecurarea vedei ei, precum si pentru sustinerea libertatei constitutionali, care conditiune recunnoscuta si implinita, in resultatulu seu finale ar urcá in modu insemnatu plecarea spre sacrificie in toti cetatienii statulu, prin ce cu atátu mai usioru s'ar ajunge restituiru echilibrulu in bugetu;

considerandu mai departe, cá si impregiurarea, cumca confiniulu militare ungrescu intr'aceea s'a redatu patriei mame, cea ce cu atátu mai de lipsa si mai neamehabila face revisiunea legii custatorie pentru nationalitati, de ora-ce pre de o parte reprezentantii acellui tienutu n'au partecipatu la crearea acellei legi, pre candu aceea taia afundu si in referintiele acellui tienutu; de alta parte — pentru cá in acelle párti aplicarea legii pentru limbe intempina diferite greutáti si pedece, cari numai prin perfectiunea, respective largirea acellei legi se pota delaturá;

in fine considerandu si acea impregiurarea factica, cá precum ne-am convinsu din consultatiunile publicate pana acuma — atátu alle commissiunei de 21, cátu si alle sub-commissiunei de 9, emissa de aceea, la deliberearea acelloru mesure si reforme, ce stau in strinsa legatura cu cestiunea de nationalitate, resp. de limba, pana acum'a de felu nu s'au attinsu aceste interese, si prin urmare cá conditiunile de impaciure si satisfacere pre callea legelatiunei si administratiunei — a poporatiuniloru de nationalitate nemagiara alle patriei pana acuma defeliu nu s'au adussu in combinatiune si nici nu este sperantia cá se voru aduce de aci nainte, —

subscriii reprezentanti ai poporului recommenda, ca onorabil'a camera s'e binevoiesca a decide cumca:

„Commissiunea de 21 emissa de acesta Camera din siedintia sa de la 29 Decemvre annulu trecut in modu supplinitoriu s'e se avisedie, a se nisui — in cointellegere cu ministeriulu, de aci incolo, ca essaminandu cu de amenuntulu conditiunile de impaciure si multiamire a poporatiunei nemagiare din patria in privintia nationalitatii, limbei si culturei commune a ei, s'e sistemisedie dispusetiunile cuvenite despre mesur'a si modulu, in care ar fi a se considerá si realisá acollea, si prin urmare si in acestu meritulu s'e substerna reportu detaiatu naintea Camerei.”

Datu in Budapest'a 14 fauru 1874.

Sig. Borlea, mp. representante; — Aless. Mocioni, mp; — Part. Cosma mp. Mircea Stanescu mp; Aless. Trifunac mp; — Svetosar Miletiou — mp; — Ant. Mocioni. mp; — Laz. Kostics mp; V. Babesiu, mp; Aless. Romanu. mp; d. trad. „Alb.”

Asupr'a industriei Harthiei.

In siedintia din 14. Ianuariu se presentá camerei legislativé rom. unu proiectu de lege pentru infintiarea unei fabrice de harthia. Proiectulu inse nefiindu completu si detaiatu onor. Camer'a, admittendu-lu in principiu, a amanatu discussiunea pana la complectarea si presentarea lui din nou, recunnoscendu totu una-data urgentia, cátu si importantia unui assemenea ramu de indu-

stria, care este menitu a augmentá avuti nationale.

Nimicu mai laudabilu de cátu acestu procedore.

Crearea unei fabrice de harthia in tierru nu numai cá este una necesitate imperiosa dera prin astfelu de impulsuni ce se voru da industriei, se va pune mai multa viedu in spiritulu de intreprindere, care a inceput a se stinge, din caus'a cá nu intempina ní una incurgiare din partea nimenu in cátu unii chiaru au inceputu a crede, cá tierru nostra nu are elemente necesarie unei industrie nationale, si cá, prin urmare, trebu ca si in viitoru s'e prestámu acestu tribut tierreloru straine, plátindu-li tote lucruril industriei, pana chiaru si celle mai neimsemnate, cu munc'a nostra grea, sufferindu involuntarmente unu importu care intrecu esportulu nostru.

Nu me voi pronuncia asupr'a proiectulu in cestiune care va fi presentatu camerei, assemenea credu superflu a relevá importantia unei assemenea fabrice de harthia. Lumea tota scie cátu de importanta este ea

Inse, pentru a intimpiná obiectiunil acelloru cari contesta reusita unoru assemene intreprinderi, punendu innainte cum cá munc'a este scumpa la noi, cum cá ori cá fabrica, ori cá industria nascenda presupune ca bracielo necesarie la manoper'a accessoria trebuitorie s'e nu absorba totu beneficiulu productiunii aburulu si a machine loru, adeca obiectiunea acelloru-a cari dicu cum cá, productiunea harthiei fiindu basatu pe materialulu brutu, care consiste in petie si alto remasitie netrebuitorie din fabricel de postavaria, si considerandu cá stringerea peticeiloru cere una classa de omeni, care s'e se multiemesca cu unu micu salariu séu beneficium dilnicu, astfelu peticele séu materialulu brutu ar costá mai multu de cátu tota valoru hartiei inse-si; coca ce diet Dloru, facia cu pretulu normalu allu muncel la noi, nu se pote acceptá; considerandu assemenea cá, nefiindu la noi fabrice de postavari, nu potemu acceptá una alimentatiune in materia bruta din partea acestoru-a. Pre aceste motive D-loru veniu si contestu realisarea si reusita unei fabrice de harthia care nu pote, dupa D-loru, essiste de cátu numai in correlatiune cu alte fabrice.

Intr'adeveru, daca considera cine-v aceste obiectiuni din punctulu de vedere allu acestoru opponenti adeca acellu-a, cá sciintia n'a sciutu produce nimicu nou in acestu ramu de industria, ci l'a lasetu depedinte de niseo circumstantie concrete cari, in casu de a lipsi aru diadarnici astu-feliu reusita productiunii de harthia, atunci ar sta la indoiela daca intr'adeveru potemu noi cu successu s'e ne arruncámu in atari intreprinderi.

Spre sigurantia generala inse trebuie s'e declarámu cá sciintia moderna nu lassa de felu necessitatile vitale alle omului (harthia fiindu si ea un'a) la capriciulu unoru circumstantie.

Sciintia moderna a sciutu produce niseo surrogat poternice, cari garantéza essistintia acestei industrie, si inca mai multa i-a deschisu unu nouu campu de dezvoltarea.

Nu voi s'e enumeru aci cellelate multa surrogat, cari sunt asta-di create spre facilitatea productiunii harthiei, si me voiu margini numai la surrogatulu acellu-a, pre care tierr'a nostra lu-possede in mare abundantia, si este in stare inca a-lu da, allu esportá in cellelate tierre cari au trebuintia de ellu precum: Angli'a, etc, si prin care insi-ne vomu mari sorgintele avuti nationale.

Acestu surrogatu este lemnulu si chimia, este sciintia care a reportatu acestu triumfu.

Printro procedore chimica lemnulu se descompune in fibrele salle si devine mass'a

La nrulu acestu-a aveamu si supplementu de una diumetate de cola, cá-ci numai asié credemu a veni éra-si in ordine cu editiunea, daca nrulu restante lu-vomu supplini prin doue supplimente.

ALESSANDRU ROMANU
Propriet., edit. si red. respundiet.

Suplimentu la nr. 10 allu „Federat.,” cursulu an. 1874.

aceea, din care, dupa esperiintele facute nu numai in Germani'a, Suedi'a, ci si Angli'a, a datu celle mai bune si neacceptate rezultate cari inlaturaza cu totulu intrebuintiarea de petice la fabricatiunea hartiei.

Cine a visitatu Espositiunea din Vienn'a s'a potutu convinge pana unde au mersu aceste noue cuceriri alle sciintiei moderne.

Asta-di Germani'a numera mai bine de 400 aparate chimice de acesta natura numai dupa sistemulu Vaelter, multe altele dupa sistemulu lui Dresse! si a lui Lee; celle din urma introdusse cu mare succesu in Suedia si Angli'a.

Tote aceste sisteme inse se resumu in escellerea d'a produce catu se pote de multa materia din lemn pentru fabricatiunea hartiei.

Productiunea assemenea este cu atat'a mai multu incuragata, cu catu Angli'a este unu cumperatoru statornicu pentru materi'a bruta, si tote fabricele acestoru productiunii, cari lucrau mai inainte pentru consumerea fabriceloru de hartia locala, prin convenienti'a ce gasescu in pretiurile mari platite de Angli'a, s'au vedintu impinse a desvolt'a acesta productiune lucrandu mai multu si separatu pentru esportulu in strainetate, de unde decurgu noue venituri pentru tierrele cari le esportu.

Costulu productiunii unui cantaru de materia bruta se suie la 5—7 taleri, precandu valorea vendiarii este de 12—14 taleri. Prin productiunea susu arretatei materie, nu numai ca productiunea hartiei se desvolta mai multu, nu numai ca cea din urma nu mai este dependinte de fost'a si unica ei materia bruta: „peticele,” dar prin ea se valorifica inca mai multu lemnulu, ceea ce pentru tierr'a nostra, care are destulla abundantia in lemne molli, ar crea una noua avuti'a. Padurile de bradu voru augmenta in pretiu, proprietarii assemene nu voru ave voia ca se accepte pana ce padurile loru voru ajunge vres'a seculara spre a le pote da explotatiunii, ci si chiaru paduri mai tinere, numai abundante in cuantitatea lemnului, voru contribui si elle la augmentarea venitulu mostei.

Aceste disse, nu potemu de catu se laudamu guvernulu pentru incuragiarea ce voiesce se faca industriei nationale, si speramu ca D-nii deputati se voru grabi a asigur'a unu nouu ramu allu industriei, care este chiamatu a deschide noue sorginti de avuti'a nationala.

I. B. Brocineru.

Installatiunea noului Episcopu Mironu Romanu.

Diu'a de 2/15 Februaru, a. c. fu pentru credintiosii eparchiei Aradane adeverata di de bucuria si serbare!

La 10 ore. dem. campanele catedralei anuncia integulu orasiu ca — noulu Episcopu a plecatu la st. Biserica; preste cate-va minute unu banderiu compusu di'n juni romani, cu flammure nationale incungiurandu carret'a episcopesca intre viuele urari de „se traiesca” sosescu la biserica; Pr. S. Sa Dlu Episcopu insocitu de mandatarulu metropolitanu descalseca, — la usiele bisericei lu-bineventedia clerulu in ornate sante imbraccatu, era credintiosii adunati cu „se traiesca!” conductulu se pune in miscare, in cea mai esemplare ordine passiescu pana la st. altariu, noulu Episcopu este petrecutu de ochii totoruru, unu adeveratu momentu serbatorescu. Faci'a cea cuvioasa si serina a Ilustritatei Salle este cuprinsa de adeverata pietate crestinesca; intrigu publiculu se sente adancu miscatu, Episcopulu imparte binecuvantarea Sa Archieresca credintiosiloru, dupa care indata se incepe imbraccarea.

Aprope de scaunulu episcopescu este aredicata una tribuna, inaintea ei una mesutia pre care se vede Diplom'a Majestati Salle si Grammat'a Metropolitanana, cu care se investesce noulu Episcopu. Una voce sonora si adancu miscatoria se aude, este a mandatarulu metropolitanu a Prea Cuviosiei Salle Dlui Archimandritu Nicolau Popea, D-Sa facandu istoriculu si areandu fasele prin cari a trecutulu santa maic'a

nostra biserica, descriindu cu colorile celle mai triste perderea Episcopateloru Oradei, Ienopolei, Temisorei si a vechiei Episcopie romane din Lipov'a, ni spune ca in mediuloculu negrulu intunerecu ni-se arreta unu allu doile Moise care precum cellu dantainu a desecat' ap'a asi'a si acestu-a, nu ap'a ci velulu cellu negru si grossu allu negurei: si acestu-a este de fericita memoria Andreiu Bar. de Siagu'n'a Metropolitulu romaniloru de releg. gr: or: — Ellu ni-a restituitu Autonomi'a nostra besericesca. Ellu a assudatu di si nopte pana ni-au recastigatu tote drepturile nostre besericesci asi'a precumu adi le avemu, de alle lui frupte avemu a ne bucura si cu occasiunea acest'a. Prea demnulu oratore vorbosescu aprope una ora intrega fiindu ascultatu cu incordata atentiune. In fine anuncia ca se simte fericitu ca este incredintiatu din partea Pr. S. Salle, a Metropolitulu cu introducerea solemna a noului Episcopu in Eparchi'a Aradului. Se da cetire scrisorii Metropolitulu prin care se numesce de mandataru, prin Archidiaconulu si profesorulu de teologia Dlu Puscariu, urmedia cetirea Diplomei imperatesci prin Protosingelulu Andreiu Papu, dupa care Dlu Puscariu cetesce grammat'a Metropolitanana, cra mandatarulu introduce in scaunulu Episcopescu pre Pr. S. Sa Dlu Mironu Romanu, si intorcandu-se c'atra credintiosii adunati dice cu adeverate cuvinte insufletitorie, ca se ne bucuramu d'in inima ca pre scaunulu Episcopescu allu Aradului s'a alesu nu strainu, ci unu adeveratu si iubitu fiu allu dulcui nostre natiuni romane, de la care avemu se acceptamu celle mai mari folose pentru promoverea causei nostre besericesci scolare si foundationale. Prea Cuviosia Sa Dlu Archimandritu Popea prin allocutiunea si portarea sa au cuceritu inimile totoruru arretandu-se demnu invetiacecellu allu marelui Andreiu.

Dupa tote aceste noulu introdussu Episcopu tiene prim'a sa cuventare din scaunulu seu Episcopescu si dice intre altele ca este adancu petrunsu de marea si greu'a misiune ce se pune pe umerii sei cu occasiunea acest'a, dar se increde Divinei Providentie care la urmatu si scutitu sub totu decursulu vietii; promitte serbatorescu ca va lucra pentru consolidarea institutiuniloru nostre besericesci si scolare, roga pre credintiosii sei ca assemenea cu inprumutata iubire selu spriginesca si ajutorecie intru tote. De insemnate mare sunt cuvintele Pr. S. Salle candu amintesce ca se punemu tota trud'a si ostene'l'a pentru imbunetate starii preutiesci cari sunt primii factori ai desvoltarii nostre nationale. Se collucramu la organizarea Teologiei si preparandiei, si pentru infintiarea scololoru, era aceste ce le avemu se le sustiemu si spriginimu pastrandu-se caracterulu nationale confessionalu.

Frumosse si de sperantia mare in viitoriu cuvinte audiram cu acesta occasiune din gur'a Pr. S. Salle; dee ceriulu ca tote celle audite inca in vietia se le pote pune in lucrare deplina.

In data se incepe st. missa pontificandu Pr. S. Sa Dlu Episcopu cu numerosu cleru assistinte. Missa dura pana la 2. ore; de facia a fostu multime de omeni din provincia, assemnea officialii comitatensi si cei d'in corpulu militarescu. La 3 ore s'a t'ienutu prandiu in curtea Episcopesca, la care n'a lipsitu voi'a buna si inchinari intru sanetatea demnitarulu.

Inchiazu pofindu Pr. S. Salle noului Eppu multi fericiti anni de parintesca guvernare!

Simleulu Selagiului. febr. 1874.

Pré Onorata Redactiune!

Fericitul meu tata Ioanu Moldovanu, locuitoriu in Socaciu (Szakácsi) cu cate-va dille inaintea mortei salle, urmate la 2 Apr. 1870. a donatu la 16 beserice rom. gr. cat. din protopopiatele Tasnadu, Saravadului, si Eriului cate una suta florinti v. a. in summa 1600 fl. v. a. cu acea pia intentiune: ca acea servindu de de fondu besericescu, se-se eloce pre langa usura de 12% din care 10 fl. se-se spesesca in folosulu besericeci, — era pentru 2 fl. preutul respectivu, in diu'a aniversaria a

mortii donatorulu, in refrigeriulu suffletulu acestui-a, se servesca 2. st. liturgie; — Subscripulu ca fiu, si essecutoru testamentulu parintelui meu, — d'in consideratiune: ca, precum sciu, la celle mai multe beserice donate, nu se tiene contu de intentiunea fundatorelui, — si conditiunile puse nu se observa, — respective: liturgiile comisse nu se servescu, — mi tienu de consciintiosa datorintia a roga atentiunea respectiviloru Dni prouti, asupr'a lassamantulu donatorulu, si totu-odata a leg'a de suffletulu acestoru-a servirea colloru 2 liturgie, la timpulu, si pentru onorariulu scintu, — prin care mi-am salvatu consciintia, si mi-am implinitu datori'a ce aveam c'atra neuitatulu meu tata.

Ioanu Moldovanu,
controlloru la perceptoratu de Simleu.

Suntemu rogati a publica urm. annunciu:

A essitu de sub tipariu „Annuariulu generalu officialu allu Romaniei” unu volume de lussu in 4° de 300 pagine cu fotografi'a II. LL. domnitorulu si domn'a, cu una charta a Romaniei si unu planu allu urbei Buenos-ci. Coprine: unu calauzu allu Romaniei, unde se gasescu reunite datele etnografice, statistice, istorice, limbistice si pitorescei celle mai complecte, precum si adresele totoruru demnitariloru si fonctionariloru superiori ai Statulu si totoruru banchiariloru, comerciantiloru, advocatiloru, mediciloru, ingineriloru, architectiloru, proprietariloru din Bucuresci si din tote cetatile principale.

Depositu generalu la Szöllösy et Gräve, Callea Mogosioe 40, in Bucuresci.

Friedericu Damé,
direct. diartulu „La Romanie,”
Str. Carolu I. 14.

Bucuresci. In urmare violintei oppositiuni a Camerei, guvernulu recesse (desista) de la art. legii communalu dupa care strainiloru s'ar incuvintia drepturi electorali comunale in porturile Dunarii. Ministrulu lucrariloru publice prin scriessore cercularia li reamintesce ambeloru directiuni de calle ferrata ca la 5 anni dupa deschidecea calliloru diumatate d'in officialii calliloru ferrate trebuo se consista d'in Romani.

In 10. februaru st. n. D. Ios. Iooris consiliariu de legatiune, aginte diplomatice si consule generale allu Belgiului fu primitu de domnitorulu Romaniei, in audientia officiala. D. Jooris remise domnitorulu, incongiuratu de cas'a sa civile si milit. si in presentia dlui ministru allu affaceriloru straine scrissore cari l'acredita la curtea d'in Bucuresci in calitate de aginte diplomatice si consule gener. Cu aceea-si occasiune noulu consule depuse in man'a domnitorulu Romaniei si una scrissore autografa a regelui Belgiloru, c'atra In. Sa.

Bucuresci, 17 febr. Senatulu, dupa viue discussiuni a supr'a proiectulu de lege pentru modificarea codicelul penale, — luarea in consideratiune o primu cu 39 voturi, contr'a 28.

VARIETATI.

(Balulu rom. in Budapesta.)

Cumca si in annulu acestu-a s'a arrangiatu balu romanescu in capitalea tierrei unguresci, despre acest'a onorab. publicu ceitoriu de prin provincie are deja cunoscentia si pentru aceea va accept'a ore-cum cu impaciintia, seu mai nimeritu, cu nerabdare, ca se affle ce-va despre decarsulu si successulu acestui balu. Ne grabimu deci a satisfacere dupa potintia si acestei juste acceptari; inse din capulu loculu premittemu, ca nu vomu face una recensiuone detaiata, pentru ca din esperintia scimu, ca ori si catu de pre largu s'ar ocup'a omulu de asemeni lucruri delicate, i este cu nepotintia a face pre placu la toti si la tote. — Balulu s'a arrangiatu — precum se scie — in folosulu societati de lectura „Petru Maioru” si s'a t'ienutu, in ser'a de 12 spre 13 Fauru, in elegant'a sala din marole hotelu „Hungaria.” Joculu se incep'u cam pro la

10½ ore, adeca indata dupa sosirea patronessei balulu: domn'a Elena G. Mocioni, allu carei stimatu nume este deja bine-cunoscutu publiculu romanu. „Ardeleni” i se dede prim'a onore; inse indata ce parchiele inceputa a undula prin sala lustruita dupa tacturile nimerite alle musicei militari, — observaramu numai decatu ca dieu „Ardelen'a” nu prea e bine dispusa, ca-ci pre langa form'a ei originale i mai lipsia inca si foculu ce caracterisedia. Precum ne-amu informatu, caus'a acestei indispusetiuni ar fi d'u se affla in pucina ei simpatia facia de pucinu amabil'a „Hungaria,” dar mai vertosu facia de si mai pucinu dragalasiulu nume „Budapesta.” Inse cu tote aceste „Ardelen'a” nostra avu atata taria de suffletu. de si-joca rolulu pana in fine cu destulla demnitate. „Roman'a” inca si-a avutu rolurile salle, si de si e sora dulce cu „Ardelen'a”, totu-si parea a fi mai pucinu susceptibila, mai pucinu accessibila de sentimintele sororei salle. Si precum ni se spune caus'a acestei differentie ar fi crescerea Ardelen'a a capetatu una crescere mai tierranesca, ceea ce se vede si de acolo, ca ea si asta-di potrece mai vertosu pre la sate, si asi'e pucinu se pricepe la appucaturele urbane, artea d'a-si ascunde sentimintele ca n'a invetiatu-o, ci este dedata a da expresiune dororii seu bucuriei animei salle prin totu felulu de versuri, pre cari cu voce innalta le respica, asi'e incatu de esemplu dupa cuvintele: „Mandra, sprancenele talle, multu-su facute cu calle; candu le urei si le cobori, prin trupu me prinde fiori” nu-ti mai remane nici umbra de indoiela despre ceea ce semte anim'a voiniculu care le esprime. Din contra „Roman'a” este crescuta la orasiu — si, d'aca nu ne insiolamu, chiaru la Brasieu — pentru aceea ea are multa desteritate in affectiune si cochiataria, apoi este si mai pretensiva, si ca se pote fi totu-de-un'a eleganta, are mare inclinatiune spre lussu, da multu pre moda si nu prea multu si-bate capulu a se cunosce pre sine, ca-ci momentulu pentru rapirea Sabineloru de multe ori degeneradia intr'o simpla promenada. — De altmintrelea „Roman'a” nostra a facutu onore balului romanu; chiaru „Quadrillulu” francescu, rivalulu ei cellu mai puternicu, de asta-data a trebuitu se ceda si se-i lasse ci triumfulu. De si publiculu a fustu mai pucinu numerosu ca in annii trecuti, totu-si balulu a successu preste acceptare bine. La successulu splendidu allu balulu a contribuitu multu si annulu acestu-a, marea familia a Mocionesiloru, nu mai pucinu familiee Br. L. Popu, Mihali, Stupa, Babesiu, Cimponeriu-Alduleanu, Nedeleu, majorulu Trapsia cu prea amabil'a sa soela, capitanulu Vornica familia Utasy, s. c. l. Jocatorie au fostu, ce e dreptu, cam pucine, inse care de care mai eleganta, mai gratiosa, mai... mai — amabila. Cate Eugenie, Aurelie, Elene, Maritie, Alessandrine, tote regine — firesce alle balulu. Dintre notabilii straini avemu d'a insemna, pre langa deputatii nat. serbi si pre vestitululu d. ministru Szapary. — Intre semnele esteriore, cari dovediau caracterulu curatu romanu allu balulu, mai pre sasu de tote este de insemnatu ordenea jocuriloru pentru dame. Loculu „Columnei lui, Trainu” din annulu trecutulu lu-occupa annulu acestu-a „Sabi'a lui Mihaiu” in tricolori nationali; pre una lature a acestei sabie era imprimatu cu litere de auru „Balulu romanu. 1874.” era pre cea-lalta lature, intre „Calugareni” si „Alba-Julia” — „Ecca sabi'a lui Mihaiu.” C'atra manunchiu teac'a se deschidea si arreta jocurile dupa ordenea loru successiva. Dupa tote aceste potemu inchiaia cu satisfactiunea, ca balulu rom. in Budapest'a a successu catu de bine si in annulu Domnulu 1874,

(Processulu unu costumulu.) Luni s'a tratatu inaintea trib. secti'a II unu frumosu processu pre care nu ne potemu opr'i de a-lu comunic'a lectoriloru si mai cu sama lectriceloru nostre: domnisiora L. I... chiama pe croitorulu Haim Hersman si i da una rochia trenante ca se i-o prefaca in costumulu. Croitorulu i raspunde ca materi'a n'ajunge asi'a cum o pretinde se fia. D-r'a inse voiesce se aiba cu ori-ce pretiu unu costumulu din aco rochia, si deci croitorulu se decide a-i satisfacere placerea cum va pote mai bine. Dupa cate-va dille costumulu

e gat'a, dara ellu nu place d-rei, si prin urmare se oppune d'a platii croitorului. Acestu-a reclama la judele de pace respectivu, care condamnă pe domnisor. Nemulțămîntă cu otarirea primei instantie, d-sa face apelu la trib. unde se aduce si d-n'a Malvin'a, croitoress'a, ca esperta. Domnisor'a L... I... este nevoita a se desbracă chiaru in camer'a de deliberațiune, de rochi'a sa sia imbracă costumulu pentru ca espert'a se se pota pronunția in cunoscutia de cauza. Opiniunea d-nei Malvin'a este, că dintr'o rochia lunga nu se potea face unu mai bun costumu. In consciintia, trib confirma otarirea judelei de pace si d-r'a L... I... remane se platesca croitorului, dupa ce a avut desagreantulu a se desbracă si imbracă in tribunalu. (Curierulu.)

(Budapesti Közlöny). Prin ordinațiunea ministeriului de justitia, d'ariulu oficiale de Budapest'a, va servi de aici inante ca organu si pentru publicatiunile tribunaleloru d'in Transilvania, prin urmare foia off. Transilvana va încetă.

(Multiamita publica). Societatea de lectura a Junimei romane studioase la academi'a si archigimnasiulu de Oradea-mare, la 26 Ianuariu, a. c. avendu onorea a bineventă pre noulu Episcopu Pr. S. Sa Ioanu Olteanu, si ca patronului sau a-i presentă una oda tiparita pentru ocaziunea installatiunei, a primitu cu multiamita fiesca in donu una suta forinti v. a. si celle mai firme asigurari pentru paientiess'a ingrigire si patronare a acestei societati.

Societatea si-implinesce cellu mai sacru obligamentu, candu vine cu bucuria a-si da in publicu espressionu multiamitei fiesci si a recunoscutiei vine pentru generosulu patronagi si fapta nobila a Pr. SSalle si a le accentua cu dreptu cuventu inantea onoratului publicu romanescu ca modelu de generositate si liberalitate esemplaria. Pentru Societate: *Juliu Papfalvai* conducatoriu, *Zacari'a Rocsimu* not. corresp.

(Numire) Michailu Cosm'a, vicenotariu la judecatori'a d'in Beiusiu este numitu esecutoru la judecatori'a cercului totu acolo.

(Comunitatile) Alsó-Répa si Liget escorporate de la officiuu cercului de contributiune d'in Teac'a se incorporara la off. cerc. de contrib. d'in Reginulu s.

(Pentru orfanii de colera) Zelosulu pretore in Boccea-r. (comit. Carasiu). D. Stefanu Antonescu, au tramissu era la guvernulu 20 fl. pentru orfanii amintiti.

(Officiulu reg. de posta in Zamu) se suspinse pre unu timplu, la 9. febr. comunitatile cari se tienea de acestu officiu: Almasiellu, A. Salisce, Bradicellu, Brasiecu, Bursucu, Cerbi'a, Godinesci, Glodu, G. Ghilesci, Ilteu, Corbesci, Micanesci, Ober-si'a, Petrisiu, P. Salisce, Paganesci Posiog'a, Rosi'a, Salciv'a, Tocu si Zamu, se incorporara la offic. postale de Soborsinu.

(Episcopatul romanescu gr. or. de Caransabisin) se va transpune la Timisor'a - asi'a scrie „Temesv. Ztg.“ — Effectuandu-se acest'a, atunci comunitatile rom. d'in comitatele Timisiu si Torontalu cari de presentu se tienu de dioces'a Aradului se voru tiene de ici inante de jurisdicțiunea Episcopatuului rom. de Timisor'a Assemone si preparandi'a si institut. teolog. se voru transpune la Timisor'a.

(Bibliografia) D. Simeone Fl. Marianu publică la Cernauti una collectiune de „poesie popor. rom.“ Oplu intregu va fi de patru volume, d'in cari cellu I. aparutu dejă (se vinde cu 1 fl. 10 cr. v. a.) cuprinde „Ballade“ (Cantece betranesci) allu II. va cuprinde „doine“ si „hore“, allu III. „satire“ allu IV. „Descantecce“ si „Vragiture“ (formule de farmece). Este de prisosu ca se recomandă laudabil'a intreprindere a Dlui Marianu, prin care dsa face mare servitiu literaturii rom. — reproducem totu-si cuvintele bine sentite ce diariulu de Bucur. subadauge anuciului „s'a disu adese ori, că cea mai buna parte a istoriei unui poporu este in istoria sa, precum cea mai buna parte a vietii unui omu este in inim'a sa. — D. Vasil. Alessandri au facutu la timplu seu mari servitiu tierrei salle publicandu balladele si cantecele popor. culese in Romania. De

atunci acestu soiu de lucrari se immultira si asta-di literatur'a popor. rom. se inavuti forte. Ea inse nu va fi completa decâtu numai dupa ce se voru fi culesu tote manifestatiunile sufletului poporului sub formele salle celle desfetatorie si native cari nascu in orele fantasiei salle, precum florile campiloru nascu spontanu sub desmierdarile zefirului. — Collectiunea Dlui Marianu contine eschisivu cantece adunate in „Bucovin'a.“ — „Spre acestu scopu, dice D. Marianu, adese ori am intratu in modestele casutii alle Romaniloru tierrani d'in Bucovin'a spre a aduna poesi, fabule (povesti), traditiuni, datine,“ etc. — D. Marianu a fostu ajutatu la culegere a acestoru balade prin studintii rom. Pridie, Dubău, Prelipceanu, Spănu, Tomoiaga si Turtureanu.

Sciri electrice.

Paris, 15 febr. „Monitoriulu“ intr'unu articlu despre calletori'a imperatului Austriei la Petrupole reamintescă că intvederile anteriori alle suveraniloru aveau scopulu d'a arretă, că d'insii nu voru parteni unu resbellu de resbunare contr'a Franciei. Acum inse, pare că Prussi'a este mai plecata a provocă incurcature decâtu a le inlatură. Austria si Russi'a au vrutu se arrete că elle nu voru incuragiă assemene plecari si că elle, chiaru ca si Franci'a, dorescu pacea. Apoi inchiaia. Noi, vrendu resbellulu, n'avemu se sperămu a gasi aliati, era de vremu se padimu strinsu pacea si vomu incungiură totu ce ar pote-o compromitte, atunci Franci'a si-va avé aliata tota Europ'a.

Paris, 14. febr. „Journal de Paris“ intrunu articlu presuppuse posibilitatea că principele Napoleon se va allatură aderintiloru septennatului, — la ce principele respunde: „respectulu cătra numele meu, tota couviciunea vietiei melle si ingrigirea mea pentru adeveratele interese alle tierrei me rprescu a me dechiară de aderinte allu unui guvernulu ce nu este pusu prin vointi'a directa a poporului; septennatulu trebuiă se se bashedie pre dreptulu suffragiului universal.“

Petru pole, 14. febr. Imperatulu Austr. cercetă adi dem. momentulu imperatului Nicolau si depuse pre ellu una cununa de dafini (lauru) apoi merse a vedé pre toti membrii familiei imp. russ. pre principii straini presenti si pre solii poteriloru straine accreditati la curtea de Petrupole.

Petru pole, 16. febr. Eri sera la 6 ore prandiu de gala. — Imp. russ. salută pre imp. Franciscu Ios. cu unu toastu, dandu spessiune bucuriei salle si asceptarii, că „amiceti'a ambiloru monarhi cu imp. Vilhelmu si cu regin'a Victori'a (pronunciandu numele reginei, tiarulu se inchină cătra principele de Wales, care multiaml.) d'impreuna, va padî pacea lumii.“ — La acest'a imp. Franciscu Ios. respunde „petrusu de multiamire pentru amicabil'a primire, ce am gasitu aici, consentu cu sinceritate imperatului meu amicu, inchinu pentru sanatatea imperatului, imperatesci si a tota famili'a imper! Domnedieu se-i binecuvinte!“

Petru pole, 16. Principele Arturu (d'in Angli'a) au plecatu. — Generalulu Lüders au moritu. (Cunoscutu si aici d'in campani'a de la 1849.)

Sabliu, 16. febr. Comitele sassescu Conrad opri discussiunea a supr'a ordinațiunii ministerului de interne, d'in asta cauza 34. deputati sassesci presentara protestu, dupa care comitele inchise periodulu sesiunei universitatii sassesci

Deputatii romani si magiari nu se allaturara protestului.

Vienn'a, 16. febr. Renumitulu profess. de la facult. medic. si consil. de curte Hyrtl, fu pensionatu d'in respectu sanitariu.

Berlin, 16. febr. In sied. de astadi toti deputatii d'in Alsaci'a-Lotaringi'a (parte dismembrata a Franciei) si-alesera loculu in drept'a extrema langa mes'a consiliului federale, siepte insi sunt preuti.

Berlinu, 18. febr. Diariulu „Nordd. allg. Z.“ (organu officiosu allu lui Bismarcu) polemisanu in contr'a d'ariului francesu „Assemblée nationale“ argumentedia că neci una potere nu pote pretinde dreptulu de protectiune in Orientu.

Constantinopole, 18. febr. Reactivarea lui Mahmud pasi'a este probabile. Intregu cabinetulu stă gat'a a se retrage. Solii poteriloru straine se abtenu de totu amesteculu.

London, 18. febr. Regin'a au primitu demissiunea lui Gladstone. — D'Israeli pleca asta-di la Windsor (resiedinti'a reginei). Intrarea in cabinetu a lui Salisburg se crede ca sigura; intrarea lui Cairn este dubia.

Vienn'a, 17 febr. Diariulu „Pres-s'a“ anuncia că imprumutulu de note austriacu face nu 70 ci numai 50 milioane nominalu. Cursulu nu este sub 67. — Pentru summ'a restante (ca la 45 milioane) este probabile unu imprumutu de argintu.

Revist'a commerciale de septemana.

Budapest'a, 17 Fauru. Mai inante da vorbi despre referintiele commerciali, avemu se insemnămu in scurte cuvinte starea preste totu a temperaturai. In decursulu septemanei trecute amu avutu parte de unu geru uscatu insocitu de unu vntu aspru, asiă încātu tota lumea oredea, că semnaturale de toamna, cari in celle mai multe parti alle Ungariei sunt lipsite de acco-permentulu caldurosu ce-lu dă neu'a, voru si espuse la una grea tentatiune. Dillele prime alle septemanei currinte mai alungă încātu-va ingrigirile, că-ci de eri incoce ne bucurămu de unu tempu nu numai molle ci chiaru caldurosu. Pamentulu a inceputu a se desghetiă si ploia calda ce inca de asta nopte curge neinoctatu pare a-i reimprospeta poterile si a-i redă vietia de primavera. Cu tote aceste inse agricultorii se temu, că aceste extreme — candu prea rece, candu prea caldu — potu se aduca si estu-annu mai multu reu decâtu bine.

Tergulu cerealeloru a decursu septemana trecuta preste totu bine; concurrenti'a cumperatoriloru n'a fostu prea mare, inse cu tote aceste s'au vendutu:

Grău 60 mli centenari marfa interna si 20 mli marfa de Poloni'a. Preciurile 8 fl. pana la 8 fl. 10 cr.

Secara, marfa curata, s'au vendutu vre-o 8000 mertie cam cu 5 fl. cent. vamalu.

Ordiu, calitatea fina a lipsitu aproape cu totulu, calitate de mediulocu s'au vendutu abié 10 mli de mertie. Marfa de Romania si Turci'a s'a vendutu in mare cantitate, in termeni de primavera, dupa greutate, de la 65—70 pndi cu fl. 3.60—3.90.

Cucurudiulu s'a vendutu la consumatori cam 15 mli centenari; cu terminu pre Maiu—Iuniu, marfa de Banatu fl. 4.95. pana la fl. 4.97½ cr.; marfa de Romania fl. 4.85 centenariulu.

Ovesulu a fostu bine cautatu; s'au vendutu vre-o 20 mli mertie; in termini de primavera s'a vendutu mari cantități cu fl. 2.32, per 50 pndi viennesi; numai pre Maiu—Iuniu s'au vendutu 30 mli mertie cu fl. 2.47½.

Farina, calitatea fina si de mediulocu este forte slabu cautata; vendiarea se re-

stringe numai la nr. 7 pana la 9. Nutretiele se cauta tare, inse magazinele de teritie dure sunt desiertate cu totulu, din care cauza precieulu se urca necontentiu.

Preciurile notate alle farinei sunt: nr. 0. fl. 16.30; nr. 1. fl. 16.80; nr. 2. fl. 16.30 nr. 3. fl. 15.30; nr. 4. fl. 14.30; nr. 5. fl. 13.30; nr. 6. fl. 11.60; nr. 7. fl. 10.70; nr. 8. fl. 10; nr. 9. fl. 9.20. — Teritiile fine fl. 3.20, celle dure fl. 3.10.

Fructele cu postaia. Sementi'a de canepa, care lipsece, se platesce bucu-rosu cu fl. 4.25 per 60 pndi viennesi. — Meiulu (malaiu) 82 pndi vienesi fl. 5. — Passatu fl. 8.15 cent. vam. — Macu suru fl. 12. 75 mertia. — Fasole fl. 5. 50 pana la 6 fl. cent. vam. — Lintea fl. 6. 50 pana la fl. 7. 50, Mazerea fl. 6. 50 cent. vam.

Lana. S'au vendutu cam 6—700 centenari si adeca dupa tunsatura cu 85—104 fl. — Lana spalata fl. 155—160 cent.

Porcii sunt tare cautati, inse nu prea sunt la dispusetiune; lips'a se sente pre di ce merge. Pretiuri notate: porci de tierra de 240 pan la 250 pndi 35—36 cr.; peri 36., marfa de esportu 37 cr. Cucurudiulu de Banatu 3 fl. 70 cr. cent.

Unsoare de porcu, marfa de orasiu fl. 39.—40 fl. fara butoiu, si 41—42 fl cu butoiu cu totu. Marfa de tierra fl. 38.50, americana 34—35 fl.

Clisa (lardu slanina) fl. 34—35, afumata 38—40 fl.

Seu pucina vendiarea fl. 26—27. Prune s'au cumperatu câte-va sute centenari pentru esportu; marfa de Bosni'a 23 fl. marfa de Serbi'a in saci fl. 22 50.

Zaharu rafinatu. Acestu articlu de commerciu fu tare cautatu in tempulu din urma. Provisiune nu prea este, inse in currendu lacunele se voru implé prin noulu importu. Pretiurile, dupa calitate de la fl. 26.50 pana la fl. 28.50.

In miere, cera, gogosie, petra de vinu, sementia de trifoiu si lictariu de prune nu s'a facutu vendiarea mai remarcabile.

Spiritul inca a fostu pucinu cautatu; metoda noua s'a vendutu la consumetori cu 63, era marfa de trevere (dro-sde) cu 66—67 cr.

Oleiu de napi indoitu rafinatu s'a vendutu pentru consumtiune cu 20½ fl., simplu rafinatu cu 17—18 fl.

Petroleu, cu redicat'a la gar'a de aici fl 12½%, cu butoiulu fl 13½.

Pei lucrata. Preciurile moderate de mai nainte se sustienu si nu este temere de reductiune, pentru că nice productiunea interna nu crece, era importulu a încetatu aproape cu totulu. Preciurile notate: Pelle grea 100—104 fl., usiora 95—100 fl. centenariulu. Tertie de 20—24 pndi 103—105. fl. tertie americane 90—95 fl. — Pei de vacca argasite 130—145 fl., calități mai fine cu 10—15 fl. mai scumpe, per. cent.

Pei de vitiellu argasite fl. 195—140; de lustruitu, calit. II. 255—265 fl. dto. calit. I. 280—285 fl. — Saffianu, dupa calitate, de la 95—115 fl.; pei de ciapu 215—220 fl. centenariulu.

Siflitic'a si impotentia, fia vechie seu de currendu nascute,

se tratédia dupa metodulu homeopaticu de Dr. *I. Ernst*, Pest'a, strad'a Idoliloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15. de la 2—6 ore dupa media-di.

Aceste morburi se tratedia a dese ori in modulu cellu mai usioru cu dose mari de iodiu si argintu viu, si acest'a se face numai spre ajungerea unui resultat momentanu. Pacienti vinedecati in modulu acestu-a voru cadé mai currendu seu mai tardu in morburile cele mai infricosiate, încātu inca in aduncele betranetie voru avé, dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratari usiore si superficiale. Scutu contr'a acestoru felu de bole ofere metodulu de tratere homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai că vindeca dorerile celle mai invetehite, ci efectulu lui este asié de binefacutori, încātu nu lassa nice cea mai mica temere de urmari rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de timentu.